

Tütün Kontrolü Yasası ve Ülke Örnekleri

Prof. Dr. Nazmi Bilir
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Halk Sağlığı Anabilim Dalı
nbilir@hacettepe.edu.tr

Dünyada sigara kullanımı

- Dünyada 1.3 milyar sigara içen var
- Hergün 80-100 bin çocuk sigaraya başlıyor
 - Bu çocukların yarısı 15-20 yıl sigara içecek
- Yetişkin erkeklerin üçte biri sigara içiyor
- Her gün 15 milyar sigara satılıyor (10 m/dak)

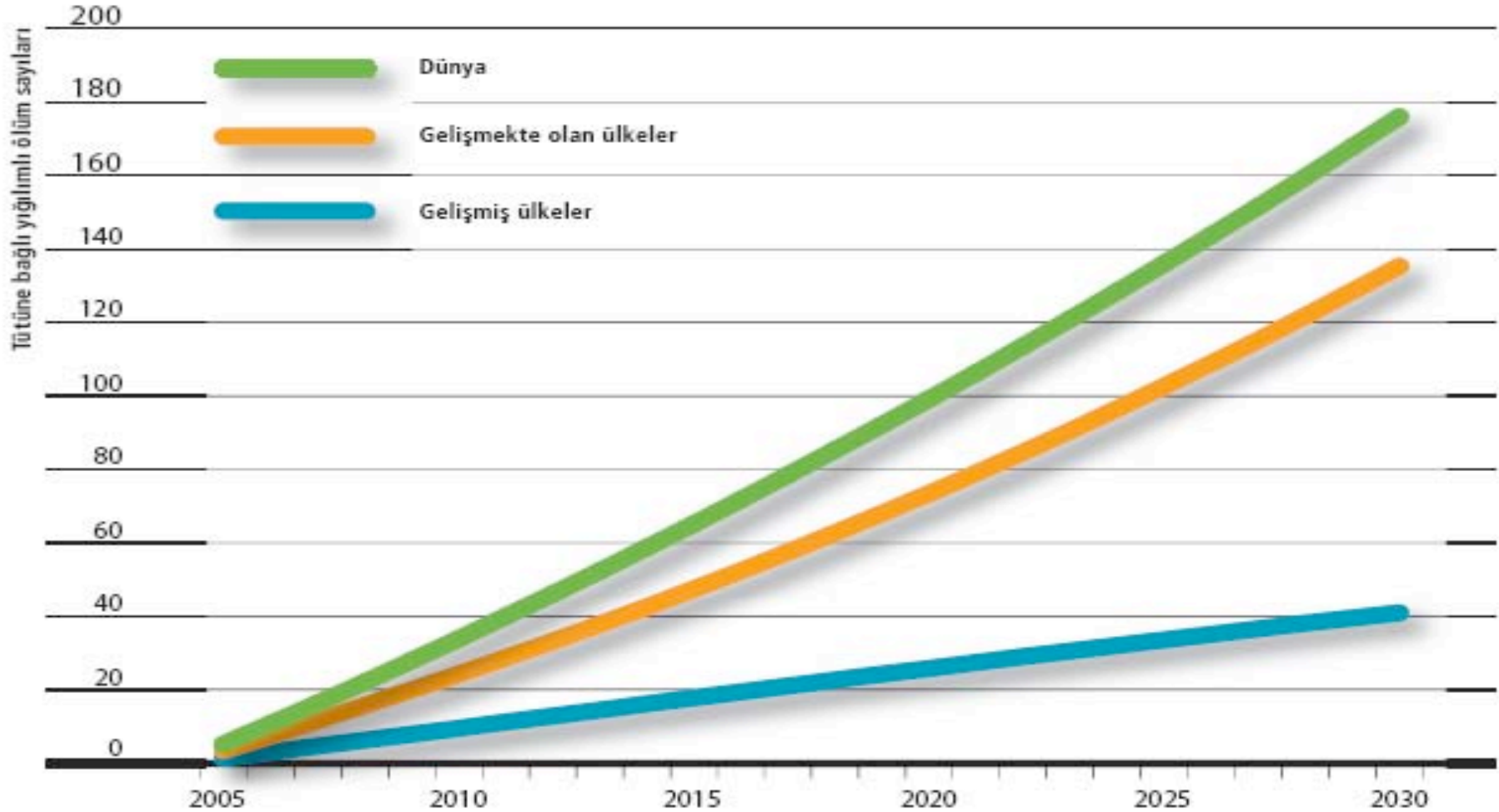
- 1960-2000 arasında gelişmiş ülkelerde sigara kullanımı %23 azaldı,
- Gelişmekte olan ülkelerde her yıl %3.4 oranında artıyor

Sigaraya bağlı ölümler

- Dünyada kalp hastalığı ölümlerinin $\frac{1}{4}$ ü
- Kronik akciğer hastalığı ölümlerinin $\frac{3}{4}$ ü
- Yılda 5.4 milyon kişi sigara nedeniyle ölüyor
 - 6.4 saniyede bir kişi ölüyor
- ABD'de sigara nedenli hastalıkların yıllık maliyeti 150 milyar dolar
- Tütün endüstrisinin 1997 de ABD'deki reklam harcaması 5.7 milyar dolar (PM: 3 milyar dolar)

BUGÜN İLE 2030 YILLARI ARASINDA TÜTÜN NEDENİYLE 175 MİLYONDAN FAZLA KİŞİ ÖLECEKTİR

Tütüne bağlı yığılımlı ölümler, 2005-2030

Tütün Kontrolü Stratejileri

BAŞLAMANIN ÖNLENMESİ

BAŞKASINA ZARARIN ÖNLENMESİ

BIRAKMA DESTEĞİ

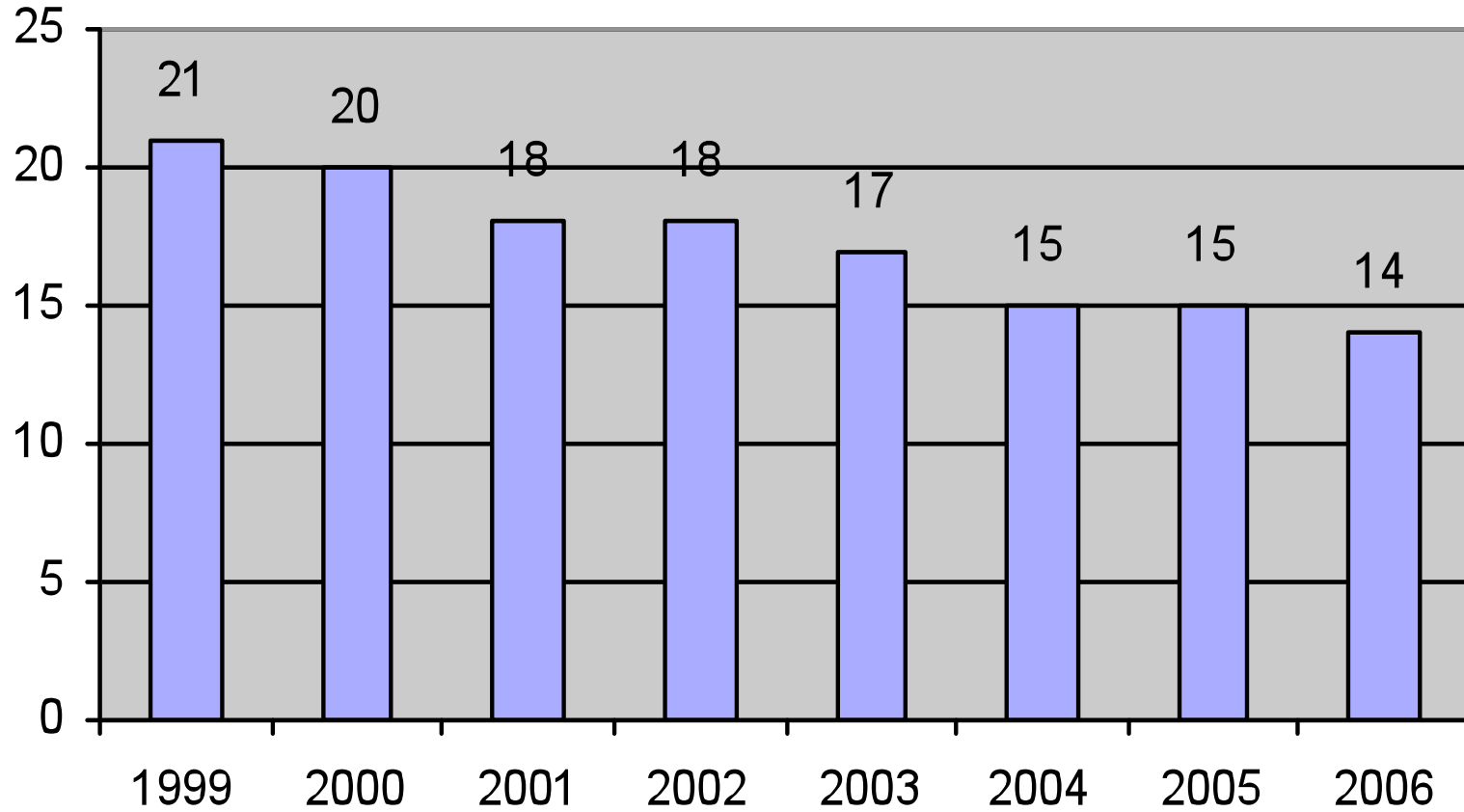
Smoke free Canada

- Sigara içmeyenleri koruma bakımından “öncü”
- 13 eyaletin 12 tanesi tam sigarasız (Yukon hariç)

∴	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Halen içen	25	24	22	22	21	20	19	19
Hergün içen	21	20	18	18	17	15	15	14
Hiç iç- meyen	49	50	49	54	53	55	54	54

Hergün Sigara İçenler, Kanada, yetişkinler

Yüzde

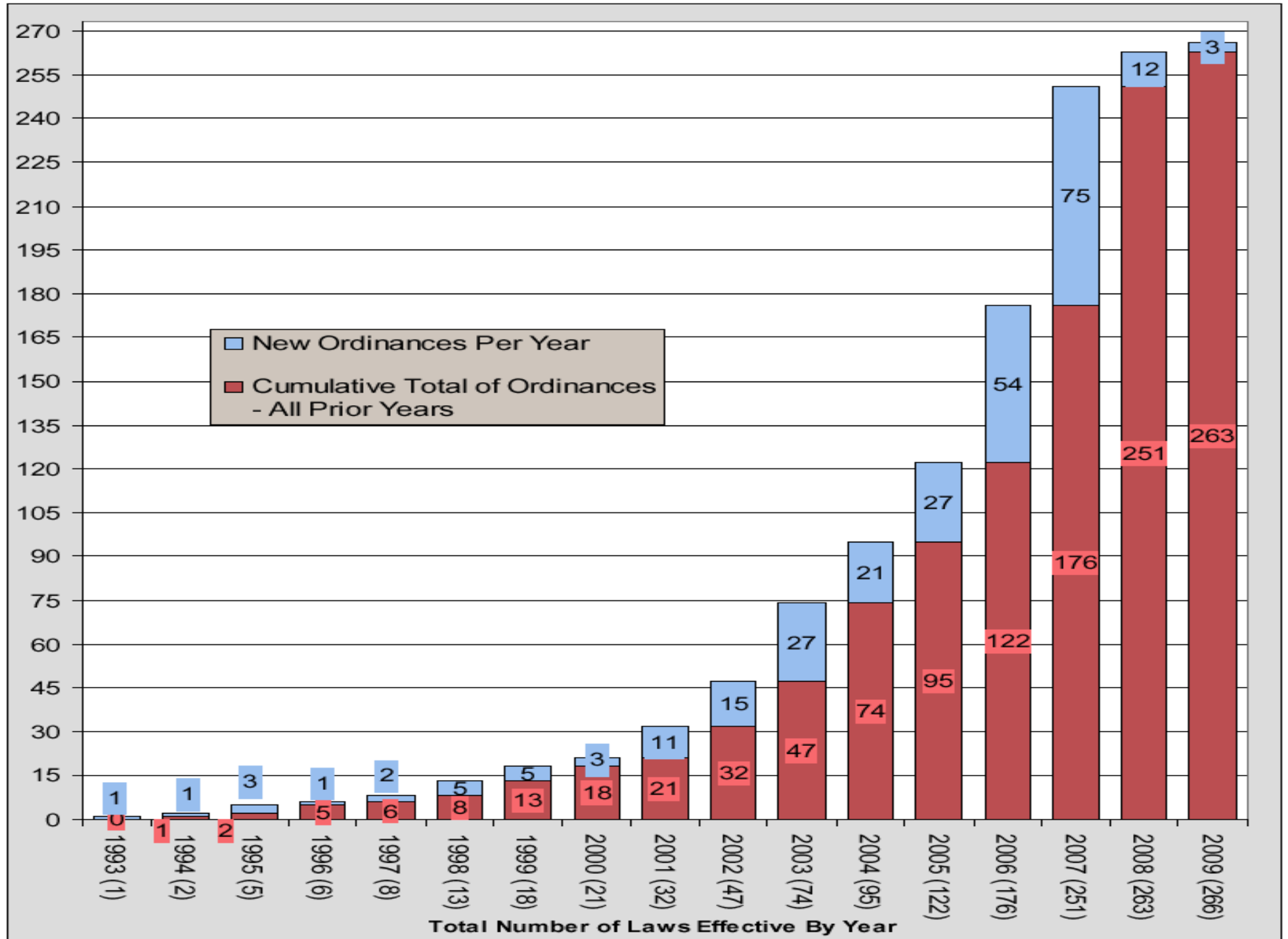

Smoke free ABD

“Sigarasız ortam” yasası olmayanlar (7 / 52 eyalet)

- Alabama
- Iowa
- Michigan
- New Hampshire
- North Carolina
- South Carolina
- Virginia

Local 100% Smokefree Laws in all Workplaces,* Restaurants, and Bars: Effective by Year**

Sigara içme yasağı (ABD, Eyalet ve kentler) (Ocak 2008 itibariyle)

- Restoran ve barlar: **19 eyalette yasak**
 - Calif., NY, Mass., NJ, Vermont, Washington, ...
 - Ayrıca 200'den fazla şehirde restoranlarda ve 100'den fazla şehirde barlarda sigara içmek yasak
- Eğlence yerleri (gazino, müzik salonu...)
 - Tütün endüstrisi çok harcama yapıyor.
 - **Klasik müzik salonları giderek sigarasız oluyor**
- Yolculuk
 - **Tren-otobüs sigarasız.**
 - Bazı havaalanında sigara içilen bölümler var
- **İşyerleri: çoğu eyalette yasak**
 - Hastane, okul, sinema-tiyatro, müze,...
 - Ayrıca 500'den fazla şehirde işyerlerinde sigara içmek yasak

Sigara içme yasağı (ABD, Belediyeler) (Ocak 2008 itibariyle)

- **685 belediyede sigarasızlık yasası var**
- 524 - %100 sigarsız işyerleri
- 488 - %100 sigarasız restoranlar
- 366 - %100 sigarasız barlar

- 364 – restoran+barlar
- 327 – restoran+işyerleri
- 251 – restoran+bar+işyerleri

ABD'de restoran, bar ve işyerlerinde pasif sigara dumanından korununan kişi sayısı, Ocak 2008

Yasaklanan yer	Kapsanan nüfus (m.)	Kapsanan nüfus (%)
İşyeri	130	46
Restoran	169	60
Bar	134	48
İşyeri+Restoran	116	41
Restoran+Bar	134	48
İşyeri+restoran+bar	87	31
İşyeri/restoran/bar	177	63

Reduced incidence of admissions for myocardial infarction associated with public smoking ban: **before and after study**

Sargent RP, Shepard RM, Glantz SA. *BMJ* 2004;328:977-980

- Helena – Montana (ABD) 68 140 nüfus
- Tek hastane hizmet veriyor – St. Peter’s Community Hospital
- Aralık 1997 – Kasım 2003 arası başvurular
- Akut myokard enfarktüsü tanıları
- Yasanın uygulamaya girmesinden sonraki 6 ay içinde AMI başvurularında azalma
- Önceki dönemde (Haz-Kas arası) 6 ayda ortalama 40 başvuru
- Yasadan sonraki 6 ayda (Haz-Kas.2002) 24 başvuru

- Yasa 5 Haziran 2002’de yürürlüğe girdi
- “yasa karşıtları” yürütmeyi durdurma – 3 Aralık 2002

“Smoke free” Güney Amerika

- Arjantin: restoranlar sigarasız, >100 m² - sigara içilen bölüm
- Brezilya: restoranlar sigarasız – uygulamada güçlükler var
- Şili, Kolombiya, Ekvator, Peru, Venezuela: restoranlarda sigara içilmeyen bölümler
- Uruguay, Porto Rico: tam sigarasız (2006)

Smoke free Meksika

- Restoran: 8'den az masa varsa --- sigarasız
- Daha büyük restoranlar: alanın %40'ı sigarasız bölüm
- Okul, hastane, kütüphane, kamu binaları --- sigarasız
- Hastanelerde sigara içme odaları --- uygulama iyi değil
- Eyaletlerde farklı uygulamalar var

Smoke-free Afrika, Orta-Dođu

- Kamerun: **internet kafeler** sigarasız
- Mısır: otel ve restoran: sigara içilmeyen yerler
- İnan: restoranlar sigarasız; uygulamada sorun
- İsrail: restoranlar sigarasız; uygulamada sorun
- Fas, Senegal: **internet kafeler** sigarasız
- G. Afrika: restoran ve otellerde yerler ayrı
- Tanzanya, Uganda: sigara içilen yerler ayrı
- Kenya: yasanın restoranları kapsamaması tartışmalı
- Eritre: **içkisiz restoranlar sigarasız**
- Nijerya: herhangi düzenleme yok

Smoke-free Asya, Pasifik

- Avustralya: 2000-2007 arasında “tam sigarasız” oldu
- Butan: ülke “tam sigarasız” sigara satışı yasak... !!!
- Hong Kong: 1 Ocak 2007 de rest. bar “sigarasız”
- Hindistan: “sigarasız” – uygulamada güçlükler
- Japonya: sigara içilen yerler belirlenmiş
- Kore: restoranlarda sigara içilen yerler
- Yeni Zelanda: “sigarasız” – uygulama başarılı
- Çin: otel ve restoranlarda “sigarasız” bölümler
- Filipin: “sigarasız” – uygulama oldukça iyi
- Singapur: “sigarasız” – bar ve diskolarda serbest
- Tayvan: sigara içilmeyen yerler var
- Tayland: 2002 den beri sigarasız, ... turistler sorun...
- Vietnam: sigarasız bölümler ayrılmış

Hindistan

- 120 m sigara içen --- “bidi” çok yaygın
- Ekim 2008 – sigarasızlık yasası (ceza 4.5 dolar)
- Sigaraya bağlı ölümler --- 900 bin / yıl
 - Erkeklerdeki ölümlerin %20’ si
 - Kadınlardaki ölümlerin %5’ i
- Sigaraya bağlı ölümler – bütün ölümlerin %23 ü
 - Tbc ölümlerinin %38’ i
 - Kanser ölümlerinin %32’si
 - Solunum sistemi hastalığı ölümlerinin %31’i
 - Kalp hastalığı ölümlerinin %20’si

Smoke-free Avrupa, Temmuz 2008

- Tam sigarasız: Belçika, İngiltere, Danimarka, Fransa, İrlanda, İtalya, Lüksemburg, Hollanda, Norveç, İsveç, İsviçre (Cenevre), Türkiye,
- Kısmen sigarasız: Avusturya, Çek C., Estonya, Almanya, Yunanistan, Macaristan, İzlanda, Polonya, Portekiz, Romanya, Rusya, Slovenya, İspanya (100 m²), Ukrayna

Bazı Avrupa Ülkelerinde Uygulamalar

Ülke	Yasa tarihi	Özellikler
Estonya	Haz. 07	80 E (sahibine 2000)
Finlandiya	Haz. 07	Bar restoranlarda yasak
Almanya	2008	Berlin pub, rest., 8 ay süre -- tepkiler “Nazi rejimi” --- sig içme odası izni
İtalya	10 Ocak 05	Ceza 275 E (sahibine 750)
Hollanda	1 Ocak 04	Restoran bar daha sonra
Portekiz	1 Ocak 08	Uygulama zor <100 m ² sig. serbest
İspanya	1 Ocak 06	>100 m ² restoran 8 ay içinde sigara içilen yer ayıracak
İsveç	May 05	Bar rest yasak., sig odası ayırabilir, ayrı bölüme yemek içki servisi yok

İrlanda

- Mart 2004 “sigarasız”
- Nisan 2007 yeni yasa
- Bütün kapalı alanlar, otomobiller, ...
- İstisna
 - Huzurevi, cezaevi, özel mülk, otel odası
- Yaptırım
 - Yasak yerde sigara içen 50 pound (max. 1000)
 - Sigara içilmez afişi asmayan 200 pound (max. 1000)
 - Yasak yerde sigara içiren 2500 pound

Fransa

- Restoran-bar yasağı 1 Ocak 2008
- Toplumun onayı
 - Restoran %79
 - Kafe %71
 - Bar %67
- 2003-2004 yıllarında sigara fiyatlarına %42 zam
- Sigara kullanımı %22
- Sigara nedeni ile ölüm 72 000 / yıl

Norveç

- Tütün Kontrolü Yasası, 1973
- 1 haziran 2004 – bar ve restoranlarda yasak
- “Tobacco Control Department” -- 1971
Norwegian Directorate of Health içinde
- Sağlık Bakanlığı bünyesinde “National Council on Tobacco and Health” -- 1971

Tobacco use by early adolescents in Norway (13-15 y)

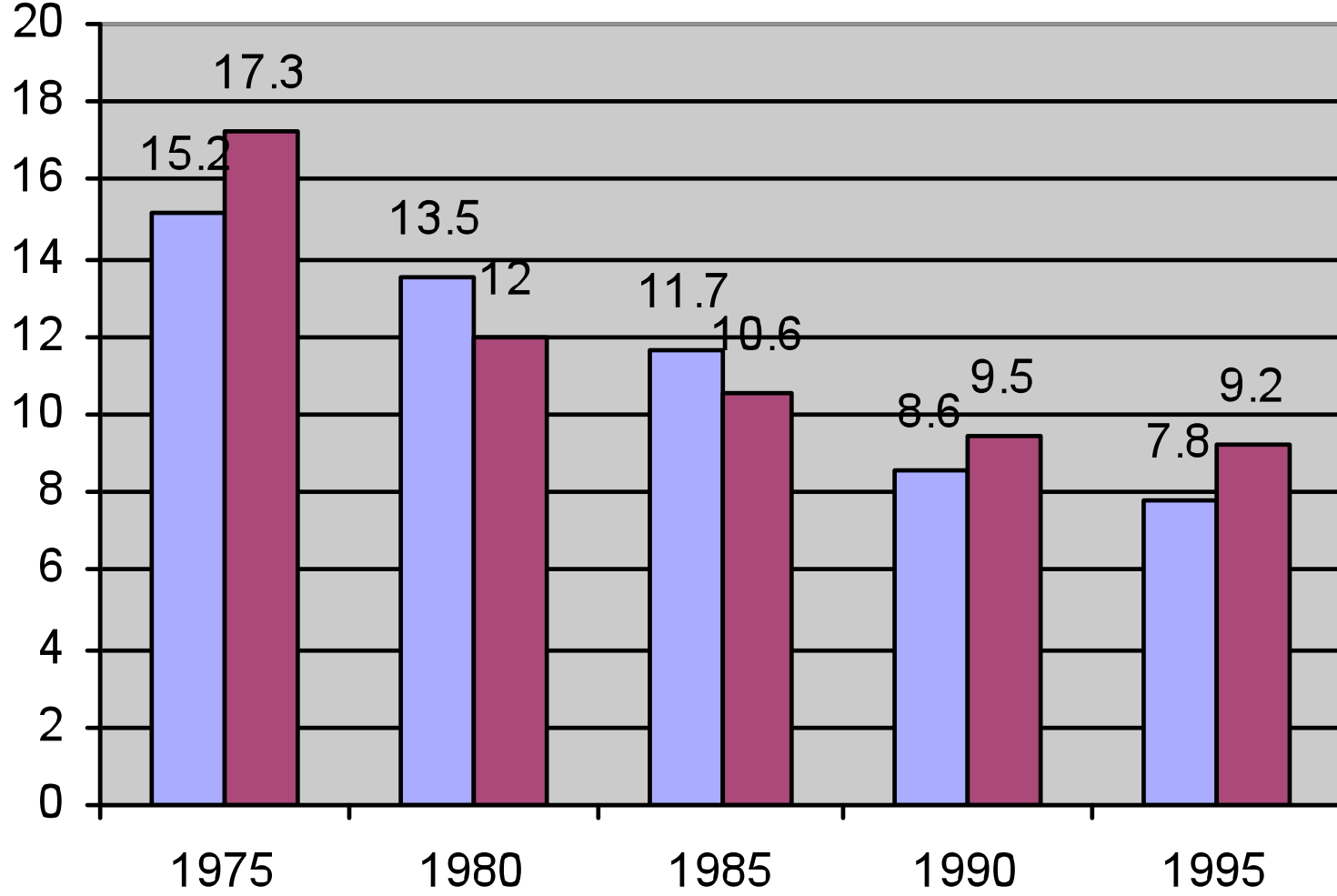
::		1975	1980	1985	1990	1995
Hergün içen	Erkek	15.2	13.5	11.7	8.6	7.8
	Kız	17.3	12.0	10.6	9.5	9.2
	Toplam	16.3	12.8	11.2	9.1	8.5
Arada içen	Erkek	27.3	20.3	18.1	12.8	15.1
	Kız	31.1	21.4	16.8	16.3	19.8
	Toplam	29.2	20.9	17.5	14.6	17.5

Kaynak: European Journal of Public Health 2001 11(2):218-224

Marc T. Braverman, Terje Svendsen, Karl Erik Lund, Leif Edvard Aar0

Adolesanlarda Sigara Kullanımı, Norveç, 13-15 yaş

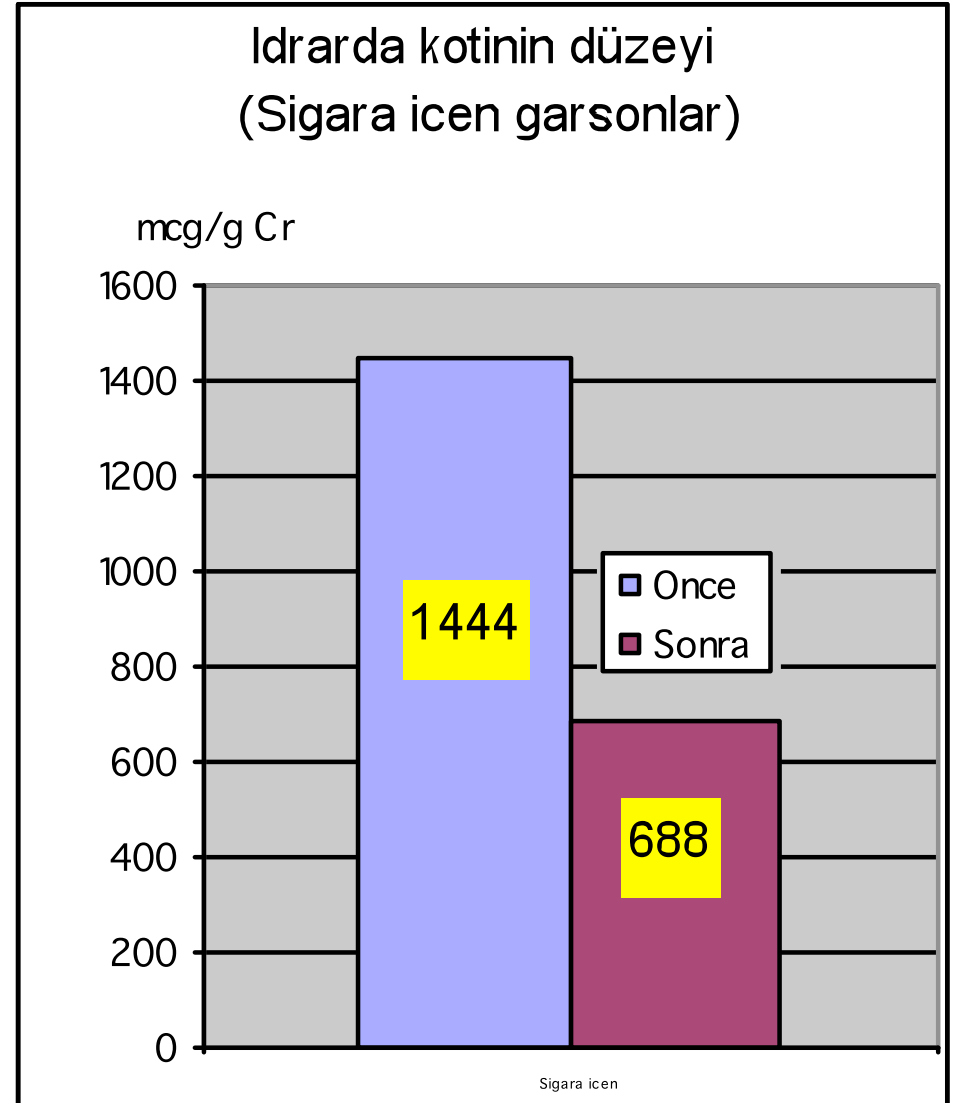
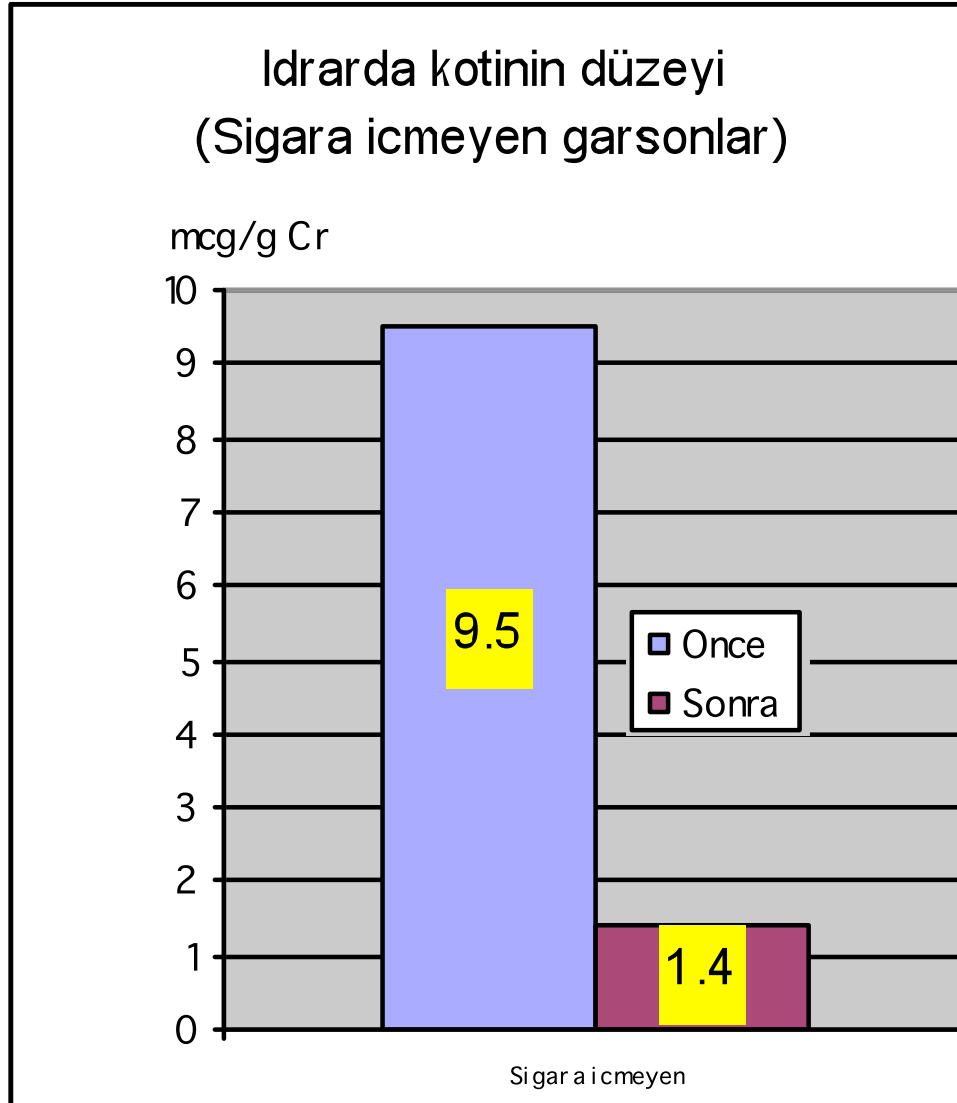
Yüzde

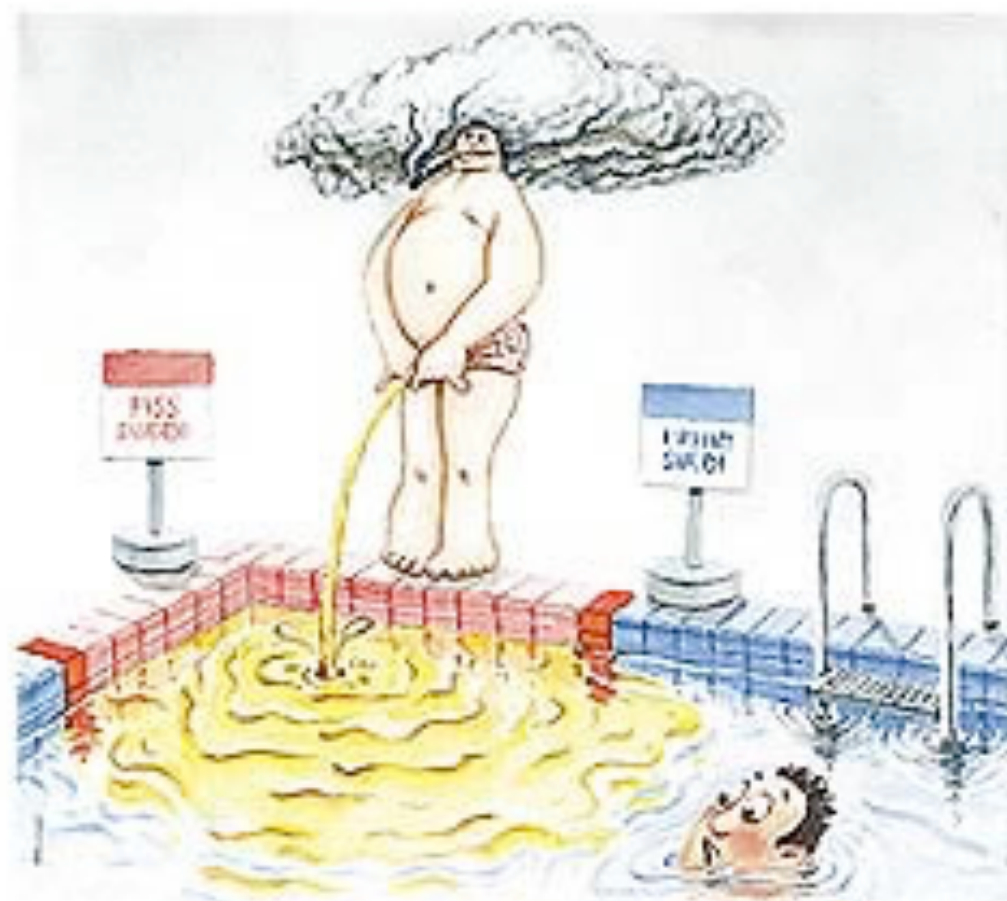

Erkek
Kız

Barlarda Sigara Yasağı Uygulaması, Norveç

Journal of Environmental Monitoring, 2006, 8: 362 – 368

ÞETTA MUNDIR ÞÚ EKKI SÆTTA ÞIG VÐ

VÐ höfum menguðu baðvatni – eignum við að setta þúkur við óhreint andrúmsloft?
Tóbaksreykur veitir varfildan og eykur hættu á lungnkrabbameini,
astma, hjartasjúkdómum, eyrnabólgu og fleiri sjúkdómum.

REYKLAUST – HECIR HÖKKUÐ MINNA?

Being a bar
it shouldn't

Non-smoking bartenders smoke
of about 36 cigarettes over
8-hour shift. They also have h
cancer than fire fighters and in

The Ontario Occupational Health
15 substances that have no safe
6 of which are found in tobacco
from the burning, non-filter
cigarette has higher levels of
smoke inhaled by the smoker.

We're **Dying** to Serve You.

Support smoke-free workplaces.

It's a crime...
with penalty.

Restrict smoking in Kingston
except in restaurants, bars, bingo and
Kingston workplaces - including
pool and bingo halls - are completely
cancer and heart disease will
job hazards for workers.

Information on the dangerous effects
smoke, call the KFL&A Health
Information Line at 531-UWIN
00-267-7875.

Restaurants, bars, pool and bingo halls:
They are workplaces. Why aren't they completely smoke-free?

www.healthunit.on.ca

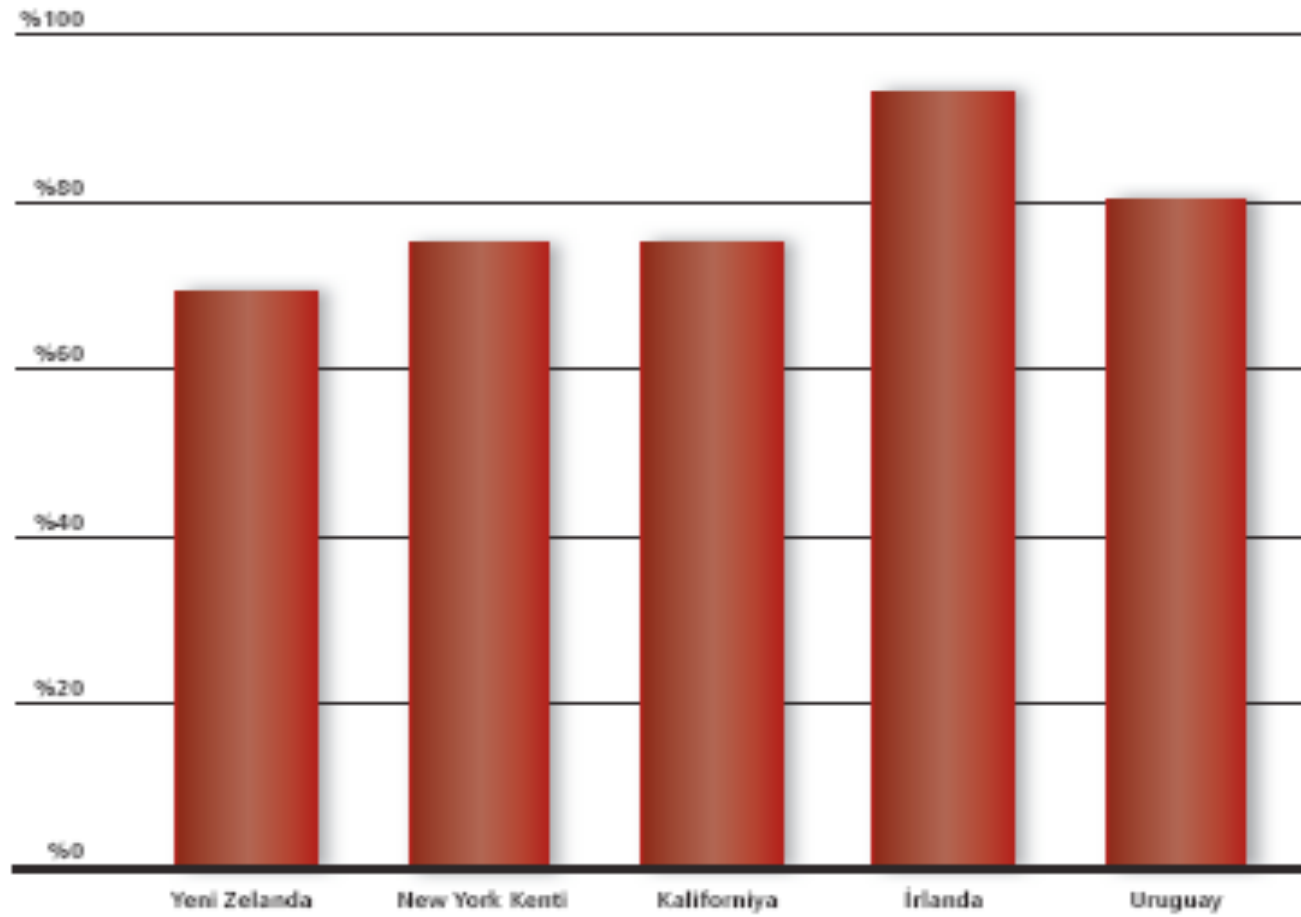
Restaurants, bars, pool and bingo halls:
They are workplaces. Why aren't they completely smoke-free?

www.healthunit.on.ca

SİGARASIZ ALANLAR POPULERDİR

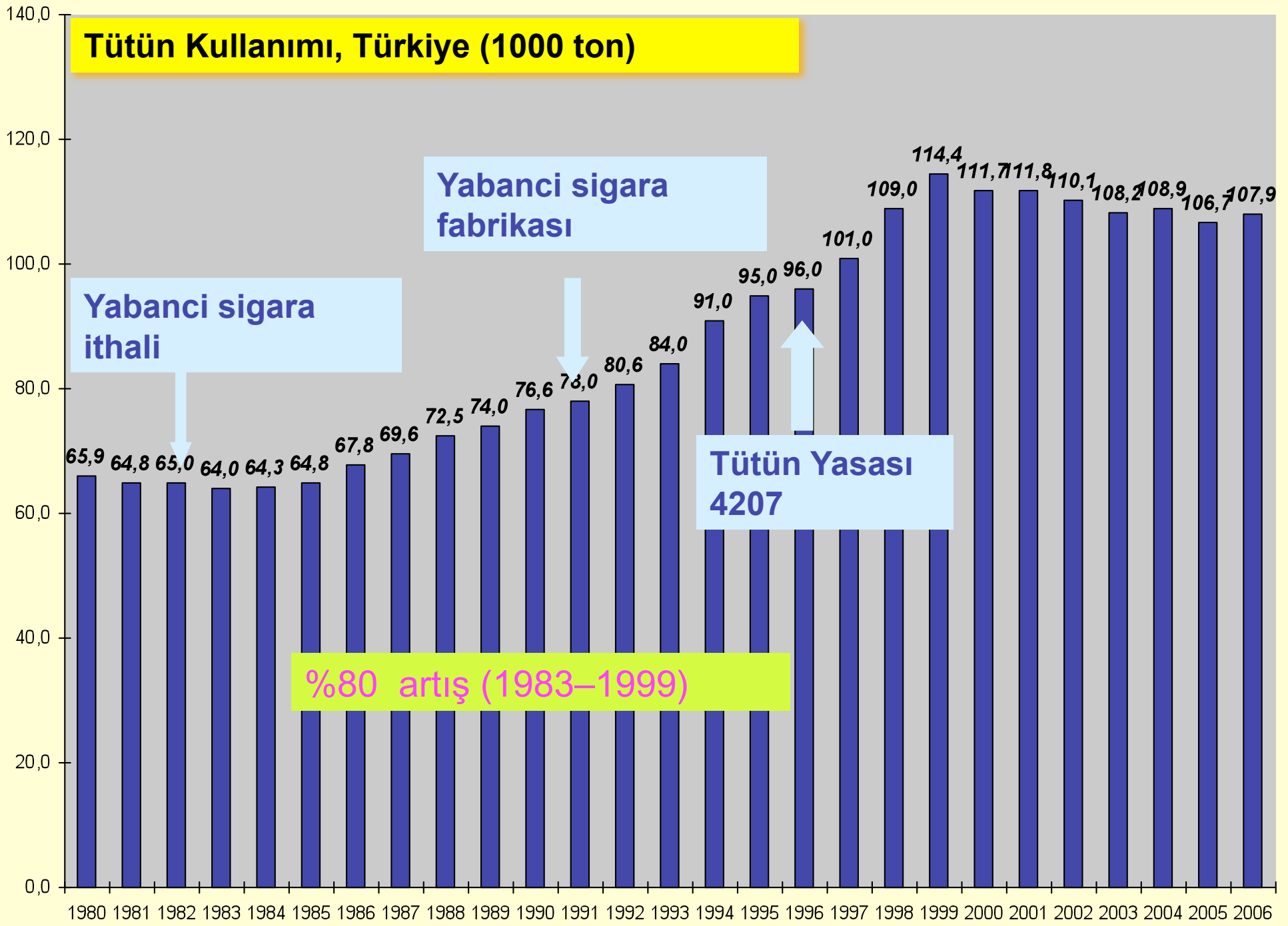
Bar ve restoranlarda kapsamlı sigara yasağı uygulamasına destek

Türkiye'de Tütün Kontrolü Çalışmaları

Tütün Kullanımı, Türkiye (1000 ton)

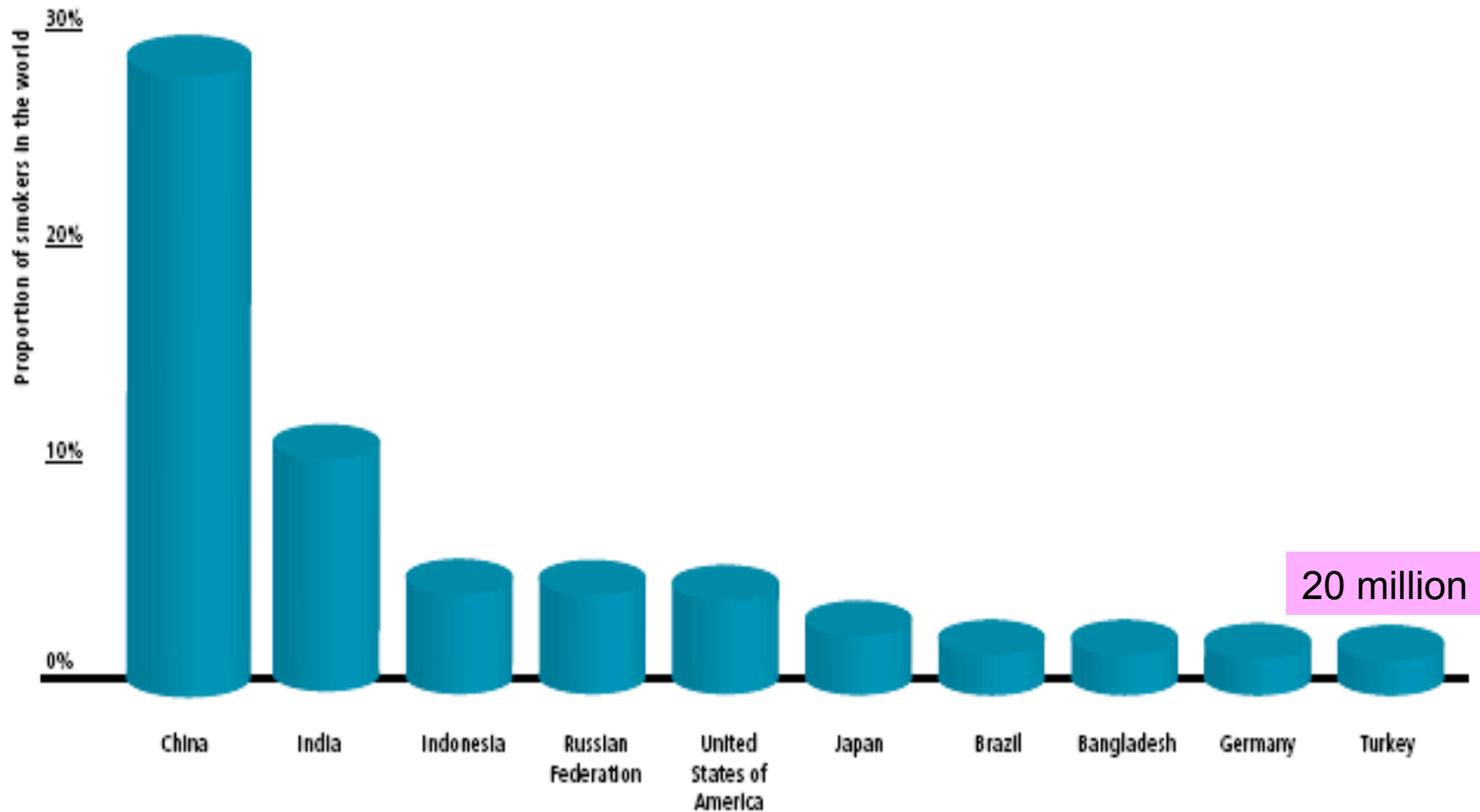
Yabancı sigara
ithali

Yabancı sigara
fabrikası

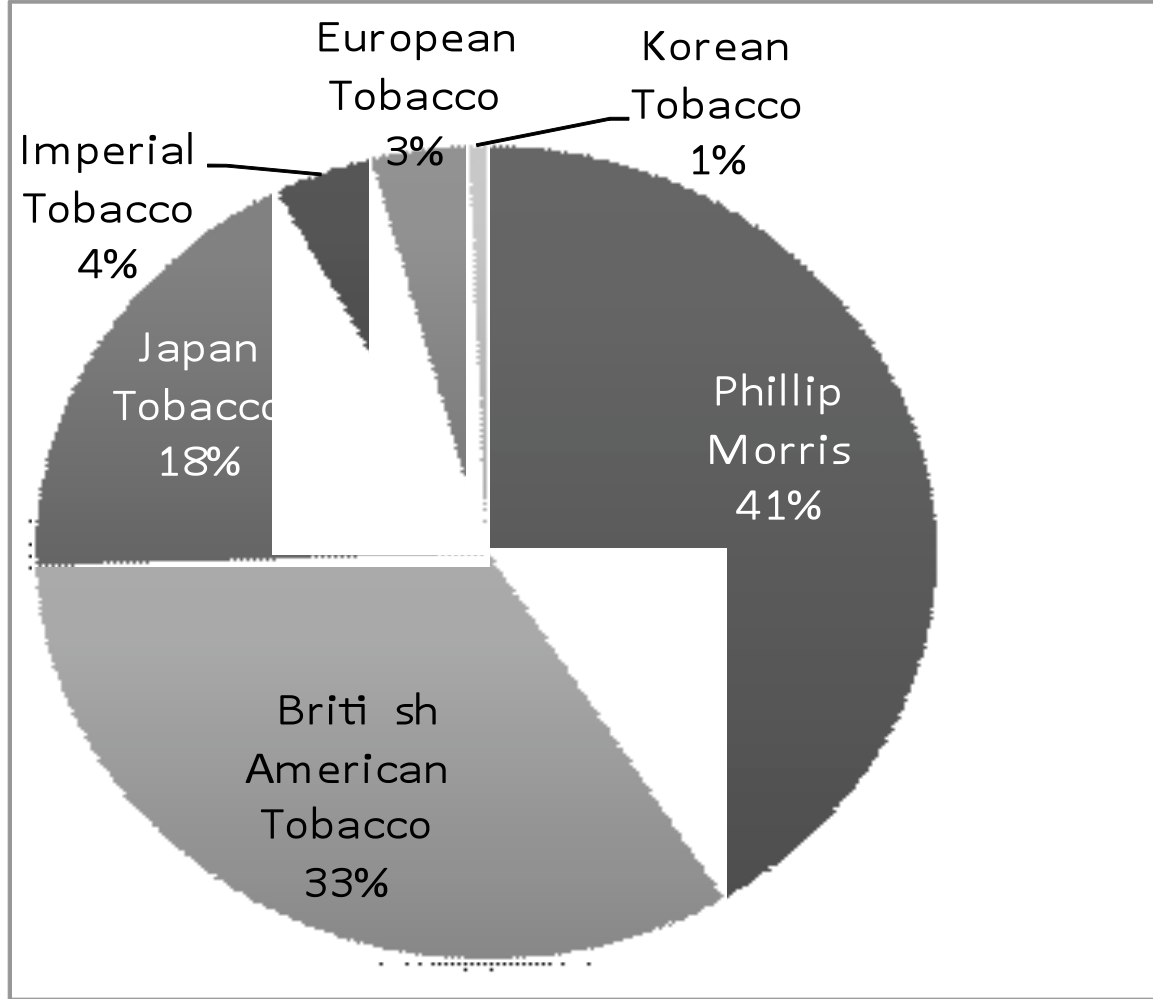
Tütün Yasası
4207

%80 artış (1983-1999)

NEARLY TWO THIRDS OF THE WORLD'S SMOKERS LIVE IN 10 COUNTRIES

Türkiye'de Tütün Firmalarının Pazar Payları

Türkiye pazarında Türk tütün şirketi yok

HAYVANLARI KORUMA KANUNU Kanun No: 5199
Kanun Kabul Tarihi: 24/06/2004 Resmi Gazete Tarihi: 01/07/2004

M. 14/k: “zarar veren yiyecekler ile alkollü içki, **sigara**, uyuşturucu ve bunun gibi bağımlılık yapan yiyecek veya içecekler vermek yasaktır

**Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanunda
Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun**

**“TÜTÜN ÜRÜNLERİNİN ZARARLARININ ÖNLENMESİ
ve KONTROLÜ HAKKINDA KANUN”**

Kanun No. 4207

Kabul Tarihi: 3/Ocak/2008

Yürürlük tarihi: 19 Mayıs 2008 --- 19 Temmuz 2009

Amaç

Madde 1 –

Bu Kanunun amacı; **kişileri ve gelecek nesilleri tütün ürünlerinin zararlarından**, bunların alışkanlıklarını özendirici reklam, tanıtım ve teşvik kampanyalarından koruyucu tertip ve tedbirleri almak ve herkesin temiz hava soluyabilmesinin sağlanması yönünde düzenlemeler yapmaktır.

Sigara dumanından koruma

- Madde 2
- “kapalı alanlarda tütün ürünleri tüketilemez”
 - Kamu hizmet binaları, koridorları dahil
 - Okul ve dersanelerin kapalı ve açık alanları
 - Sağlık, eğitim, spor, kültür, ticaret, eğlence, otel, ...
 - Toplu taşıma araçları (gemi, uçak, tren), taksiler
 - *Lokanta, kahvehane, kafeterya, birahane, ...*
- Ceza: 69 TL (kolluk kuvvetleri)
- İşletme sorumlusu: 560-5600 TL (Belediye, Mülki Amir)

Reklam, tanıtım ve sponsorluk yasağı

- Madde 3 (1 –14. fıkralar)
 - (1) tütün ürünleri ve üretici firmaların isim marka veya alametleri kullanılarak reklam ve tanıtımı yapılamaz
 - (2) ... kıyafet, takı, aksesuar olarak taşınamaz
 - (3) firmalara ait araçlarda markalar bulunamaz
 - (4) hediye, eşantiyon, ... yardım olarak dağıtılamaz
 - (5) ... isim logo amblem kullanılarak ilan verilemez
 - (6) film dizi kliplerde sigara görüntüsü bulunamaz
 - (7) sağlık, eğitim, kültür ve spor tesislerinde satılamaz

Şikayet: TAPDK tel: 218 0300 fax: 284 2313

Reklam, tanıtım ve sponsorluk yasağı

– (8) 18 yaşından küçüklere satılamaz (hapis cez.: 6-12 ay)

.....

– (10) paket açılarak tek tek satılamaz

– (11) Otomatik makinelerle, internet yolu ile satılamaz

.....

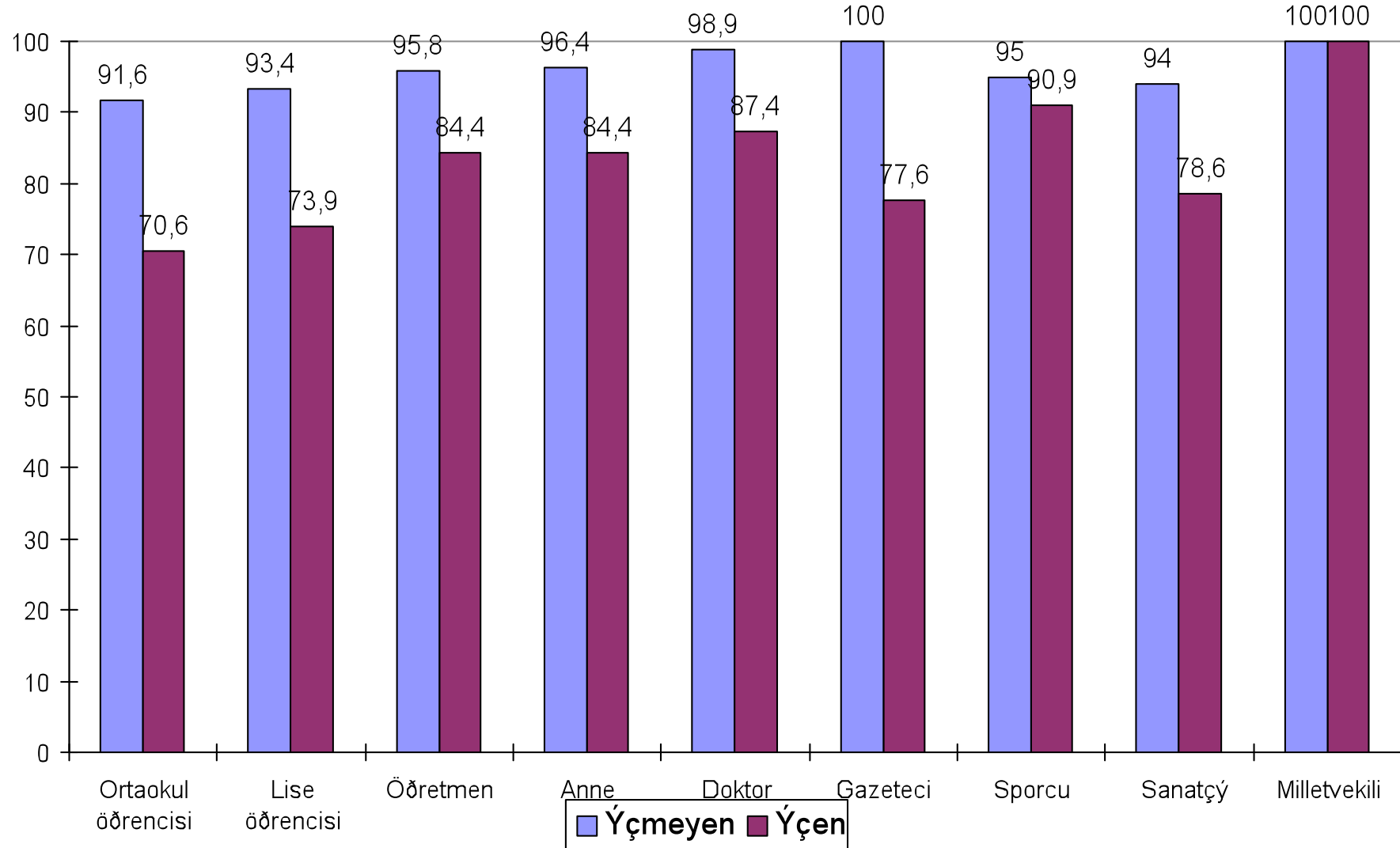
– (14) sakız şeker çerez oyuncak takı.. benzeri ürünler tütün ürünlerine benzeyecek şekilde üretilemez

- İşletme sorumlusu: 560-5600 TL (Belediye, Mülki Amir)
- Şirketlere: 50 000 – 250 000 TL (TAPDK)
- Radyo-TV: 1000-5000-10000-100 000 (RTÜK)

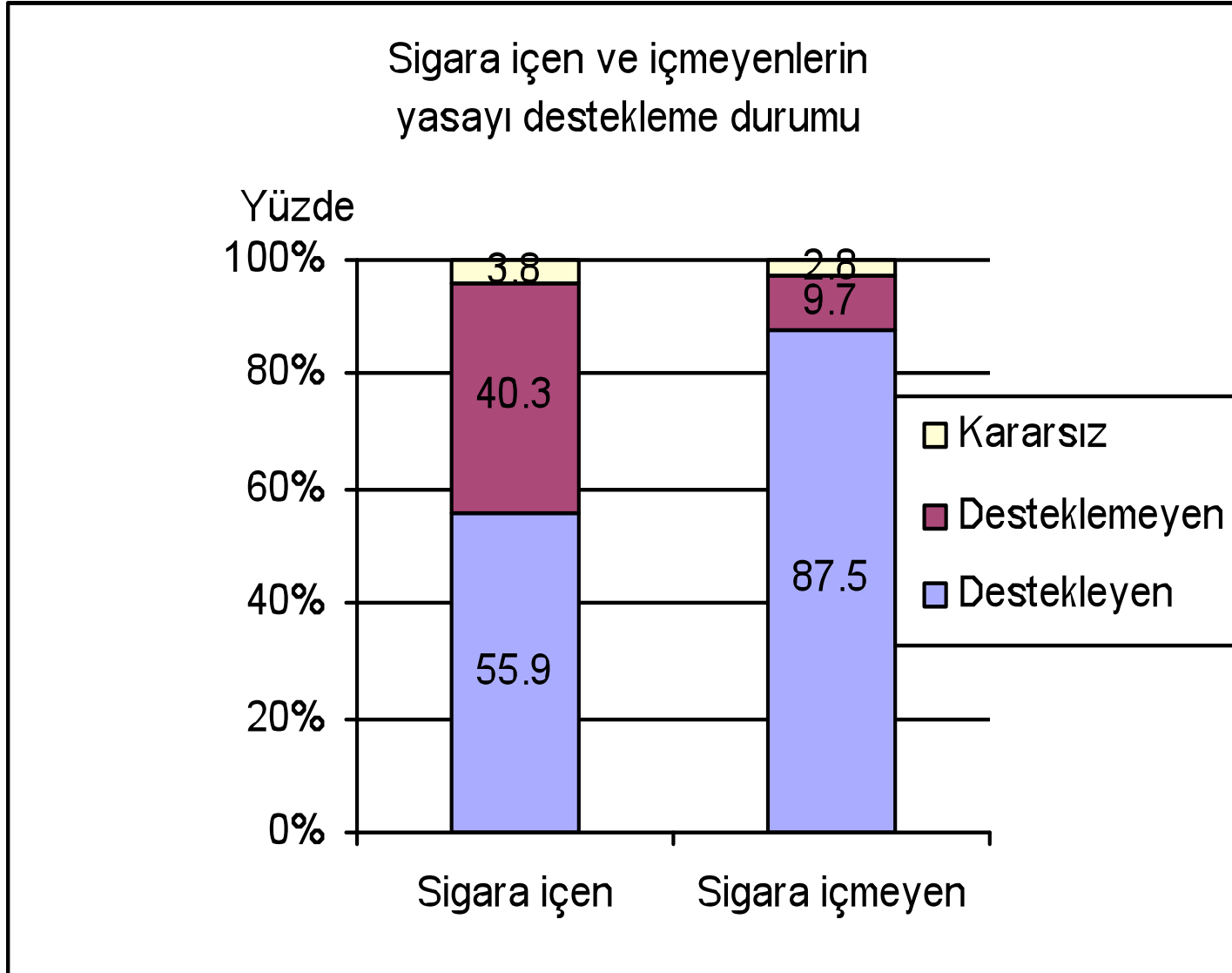
Sigara içenlere bırakmaları için destek

- Madde 4 (1- 11. fıkralar)
 - (1) İçimin yasaklandığı yerlerde yazılı uyarılar
 -
 - (3) paketler üzerine uyarı yazıları
 -
 - (7) Radyo ve TV de ayda 90 dakika eğitici yayın
 -
 - (9) Tütün ürünleri alışkanlığının bırakılmasını özendirici programlar ve tütün bağımlılığının ilaç ile tedavisinin ulaşılabilir olması için gerekli çalışmalar Sağlık Bakanlığı tarafından yapılır

Toplu Bulunulan Yerlerde Sigara Ýçiminin Yasaklanmasýr Ýsteyenler (Yüzde)

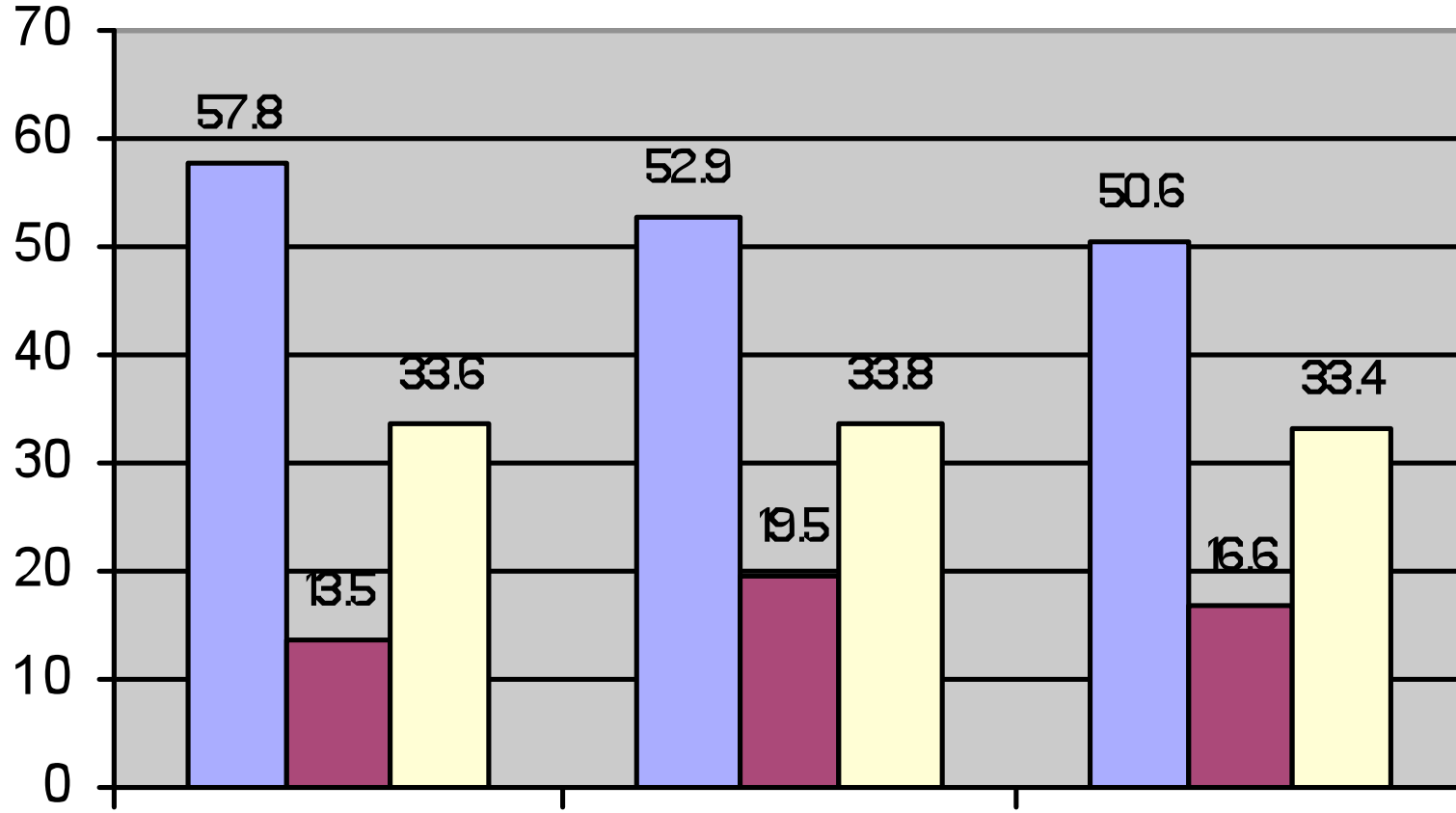

Kapalı Ortamlarda
Sigara içilmesinin Yasak Olması Hakkında Görüşler
Hasuder Raporu, Ankara, Mayıs, 2008

Sigara Kullanım Sıklığı, Türkiye

Yüzde

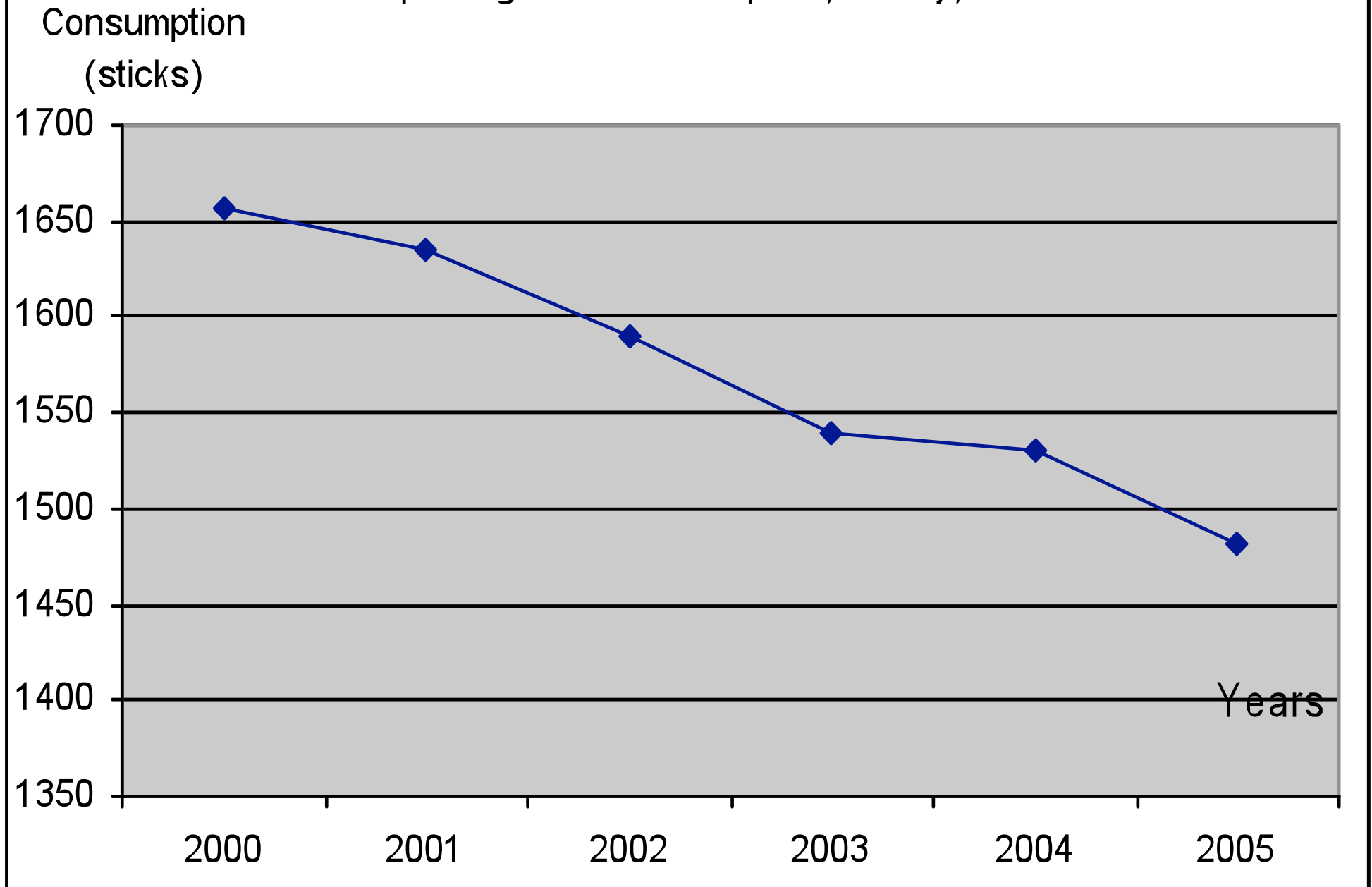
1993

2003

2006

Erkek
Kadın
Toplam

Per Capita Cigarette Consumption, Turkey, 2000-2005

Aoudhzi

BÜTÜN

**parçaların toplamından
DAHA BÜYÜKTÜR**

6 4 2007